

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

28 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nicolae Gordilă

Judecători – Liliana Catan și Iurie Diaconu

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Pavel Guțan, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2013, pe cauza penală în privința lui:

***Roșca Dorel Gheorghe**, născut la 30 iulie 1970, originar din s. Talmaz, r-nul Ștefan-Vodă, domiciliat mun. Chișinău, str. Inculeț 32/1, ap. 28.*

Termenul de examinare a cauzei:

- prima instanță: 11.05.2010 – 10.01.2013;

- instanța de apel: 25.02.2013- 27.11.2013;

- instanța de recurs: 18.03.2014- 28.05.2014;

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 10 ianuarie 2013, Roșca Dorel a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 309¹ alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

2. De către organul de urmărire penală, Roșca Dorel a fost învinuit de faptul, că aproximativ în perioada 11-14 aprilie 2009, data precisă nu a putut fi stabilită, pe timpul zilei, fiind la serviciu și aflându-se în biroul său de serviciu din cadrul Secției Poliției Criminale al CGP mun. Chișinău, ca persoană cu funcție de răspundere și îndeplinind obligațiunile sale funcționale, a încălcat grav cerințele art. 3 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale; art. 24 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova; art. 1), art. 2), pct. 2), 4), art. 12), pct. 1), art. 14), art. 15) a Legii nr. 416-XII din 18 decembrie 1990 „Cu privire la poliție”, obligațiunile funcționale a inspectorului superior (principal) al serviciului omoruri și crime grave, care-l obliga: să nu supună pe nimeni la torturi, să-și desfășoare activitatea pe baza respectării stricte a legilor, să protejeze viața, sănătatea și libertățile cetățenilor, interesele societății și ale statului de atentate criminale și de alte atacuri nelegitime; să prevină și curmeze crimele și alte infracțiuni, să mențină ordinea publică și să asigure securitatea publică; să ia măsuri pentru apărarea vieții, sănătății, onoarei, demnității a cetățenilor; să comunice despre aplicarea forței fizice șefului său direct; să răspundă de respectarea legislației penale și a legislației cu privire la protecția drepturilor omului, să manifeste atitudine respectuoasă față de oameni și să de-a dovadă de comportament

disciplinat - în loc de aceasta, Roșea Dorel fiind persoană cu funcție de răspundere și acționând cu titlu oficial ca persoană ce reprezintă Ministerul Afacerilor Interne, intenționat a comis acte de tortură asupra lui Butmalai Ion, în următoarele împrejurări:

În perioada 11-14 aprilie 2009, pe timpul zilei locotenent-colonelul Roșca Dorel, fiind la serviciu și aflându-se în biroul său de serviciu din cadrul Secției Poliției Criminale al CGP mun. Chișinău, dislocată pe str. Tighina 6, mun. Chișinău, îndeplinind obligațiunile sale funcționale, urmărind scopul de a-l intimida pe Butmalai Ion în vederea obținerii informațiilor în legătură cu evenimentele și dezordinile în masă din Piața Marii Adunări Naționale, îndeosebi cine sunt organizatorii și finanțatorii acestora, i-a aplicat ultimului o lovitură puternică cu scaunul în regiunea capului – tîmplei, din partea dreaptă.

În urma acțiunilor violente ale lui Roșca Dorel a fost știrbită imaginea colaboratorului MAI, iar părții vătămate Butmalai Ion i-au fost cauzate vătămări corporale ușoare.

3. Nefiind de acord cu sentința procurorul a depus apel, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 309¹ alin. (1) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de natura celeia de care s-a folosit la comiterea crimei pe un termen de 3 ani.

În motivarea apelului procurorul a invocat:

- ilegalitatea și netemeinicia sentinței sub aspectul că, în urma acțiunilor violente ale lui Roșca Dorel a fost știrbită imaginea colaboratorului MAI, iar părții vătămate Butmalai Ion, aflate în custodia poliției, i-au fost provocate vătămări corporale ușoare;

- vinovăția inculpatului a fost dovedită pe deplin prin declarațiile părții vătămate, ale martorilor, materialele dosarului cercetate în judecată;

- declarațiile inculpatului și ale martorului Cigoreanu Gh. urmau a fi apreciate critic, deoarece în cadrul urmăririi penale și a ședințelor de judecată a declarat categoric că nu a văzut cum colegul lui de serviciu Roșca Dorel a aplicat lovitura cu scaunul lui Butmalai Ion, deși nu a negat că ultimul într-adevăr a fost prezent în biroul lor de serviciu, unde i-au fost puse mai multe întrebări în legătură cu evenimentele din 07- 08 aprilie 2009 în scopul de a obține informații și mărturisiri;

- acuzarea a considerat că martorul Cigoreanu Ghe. a dat declarații unilateral, numai în scopul de a-l susține pe inculpat, deoarece acesta a fost superior după gradul deținut și ambii fac parte din același sistem al organelor MAI fiind colegi de serviciu, respectiv, declarațiile acestuia necesitau a fi apreciate corespunzător, deoarece sunt făcute în scopul apărării colegului și superiorului său, căci în cazul confirmării faptului că acesta a abuzat de situația sa de serviciu cu aplicarea violenței față de partea vătămată, la rîndul său va purta și el răspundere în calitate de complice;

- faptul maltratării părții vătămate în perioada zilelor de 11-14 aprilie 2012, se confirmă și de fișa examinării medicale a persoanei reținute și arestate în IDP al CGP la finele cărei partea vătămată expres a indicat că a solicitat salvarea, însă i s-a refuzat,

semnând cu indicarea datei de 14.04.2009 și orei 16:00, o astfel de solicitare partea vătămată a indicat-o și în registrul de evidență a fișelor medicale a persoanelor reținute și arestate în IDP al CGP mun. Chișinău la aceeași dată și oră;

- este necesar de atras atenție la modalitatea completării de către colaboratorii CGP mun. Chișinău în perioada lunii aprilie 2009 a registrelor de evidență în care nu tot timpul au fost înscrise date obiective, cum ar fi spre exemplu numele prenumele și patronimicul complet a părții vătămate, care în unele zile au fost înscrise complet iar în altele parțial, ce se confirmă prin faptul că după ziua eliberării fiului ultimului Butmalai Ion Ion din data de 10 aprilie 2009, partea vătămată la 12, 13 și 14 aprilie 2009 este înscris pur și simplu Butmalai I.;

- în afară de divergențele indicate mai sus, în instanța de judecată au fost elucidate și alte fapte, verificarea căror nu a fost posibilă, fiindcă au fost expuse verbal de către inculpat fără prezentarea probelor confirmatoare, îndeosebi în legătură cu împuternicirile legale și dreptul de a lucra cu partea vătămată;

- probele prezentate de către partea apărării nu pot constitui o probă forte la stabilirea nevinovăției, deoarece inculpatul nu a putut să dea explicații referitor la prezența leziunilor corporale depistate la o persoană ce s-a aflat în custodia statului, după cum reiese din speța cazului dat, deoarece conform probelor administrate partea vătămată pînă la reținere nu avea careva leziuni corporale, iar după eliberare din arest au fost depistate leziuni corporale;

- nici inculpatul și nici apărarea nu au putut explica apariția leziunilor corporale la partea vătămată, deoarece în materie Curtea Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, inversează sarcina probațiunii de cum e vorba de o persoană privată de libertate;

- partea vătămată nemijlocit a indicat proveniența leziunilor corporale și anume în urma agresiunii inculpatului, leziuni corporale ce au fost fixate de către medicul legist într-un timp apropiat actelor de violență, deci, se poate de rezumat că examinarea medicală în vederea fixării leziunilor a fost efectuat în timp util, după cum sunt și cerințele CEDO;

- instanța de judecată a apreciat incorect probele acuzării, ajungînd la concluzia eronată că, fapta inculpatului nu întrunește elementele componenței de infracțiune imputată, ori s-a stabilit că partea vătămată a relatat consecvent instanței de judecată aplicarea acțiunii de tortură asupra sa, care de altfel s-a confirmat prin depozițiile martorilor Butmalai M. și Butmalai I., precum și prin alte mijloace de probă cum ar fi fișa de examinare medicală, raportul de expertiză, etc.;

- nu s-a ținut cont, că în pofida specificului infracțiunilor comise pe teritoriul și în incinta Comisariatelor de poliție, problematica acumulării probelor, precum și evidenta tendință de a nu scoate la iveală nelegiuirile din interior, acuzarea de stat consideră că în cazul dat au fost acumulate probe pertinente, concludente, utile și veridice care demonstrează incontestabil crima comisă de către inculpat;

- în hotărârile recente pronunțate împotriva Republicii Moldova în materia încălcării art. 3 „interzicerea torturii” din Convenție, Curtea Europeană pentru

Drepturile Omului a reținut omisiunea autorităților statului de a aplica pedepse corespunzătoare pentru infracțiunile de tortură și exces, calificînd-o drept contrară garanțiilor oferite de art. 3 din Convenție;

Astfel, în viziunea apelantului, în urma aprecierii tuturor probelor, rezultă că instanța de judecată a pronunțat o sentință care este contrară legii, de aceea ea urmează a fi casată, iar inculpatul declarat vinovat și condamnat în baza art. 309¹ alin. (1) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2013, a fost respins apelul declarat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În argumentarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, concluziile primei instanțe expuse în sentință cu privire la achitarea inculpatului corespund circumstanțelor stabilite la judecarea cauzei.

Colegiul penal a concluzionat, că prima instanță expunînd detaliat în sentință declarațiile părții vătămate Butmalai Ion și a martorilor Cigoreanu Gheorghe, Butmalai Maria, Bazatin Ion, în mod justificat și convingător le-a considerat insuficiente pentru condamnarea inculpatului, or partea acuzării nu a prezentat probe pertinente și concludente ce ar dovedi vinovăția ultimului.

Astfel, instanța de apel a menționat că nu sunt relevante și urmează a fi respinse motivele apelului, precum că vinovăția inculpatului se dovedește prin faptul lipsei la inculpat pînă la reținere, a leziunilor corporale, iar faptul maltratării părții vătămate în perioada zilelor de 11-14 aprilie 2012 se confirmă prin fișa examinării medicale a persoanei reținute și arestate în IDP al CGP, la finele căreia partea vătămată expres a indicat că a solicitat salvarea, însă i s-a refuzat, semnînd cu indicarea datei de 14.04.2009, ora 16.00, o astfel de solicitare partea vătămată a indicat-o și în registrul de evidență a fișelor medicale a persoanelor reținute și arestate în IDP al CGP mun. Chișinău la aceeași dată și oră, ori organul de urmărire penală nu a prezentat probe, ce ar demonstra, care este legătura de cauzalitate între înscrierile despre adresarea părții vătămate și atribuția la aceste adresări a inculpatului, or, nu se pretinde în învinuire și nu au fost prezentate probe, că pe parcursul perioadei respective 11-14 aprilie 2012, partea vătămată ca deținut, s-ar fi aflat permanent sub responsabilitatea inculpatului.

Referirea autorului apelului la problematica acumulării probelor în incinta Comisariatelor de poliție, la modalitatea completării de către colaboratorii CGP mun. Chișinău în perioada lunii aprilie 2009 a registrelor de evidență în care nu tot timpul au fost înscrise date obiective, cum ar fi spre exemplu numele, prenumele și patronimicul complet a părții vătămate Butmalai Ion Constantin, care în unele zile au fost înscrise complet iar în altele parțial, ce se confirmă prin faptul că după ziua eliberării fiului ultimului din 10 aprilie 2009, partea vătămată la 12, 13 și 14 aprilie 2009 este înscris pur și simplu Butmalai I., demonstrează numai ineficiența activității organului de urmărire penală referitoare la necesitatea dobîndirii probelor pertinente în această privință.

Ce ține de motivele apelului cu privire la necesitatea aprecierii critice a declarațiilor inculpatului și martorului Cigoreanu Gh. ca depuse cu scopul evitării

răspunderii penale de către inculpat, Colegiul penal a menționat, că cu adevărat în declarațiile acestora nu se conțin probe de vinovăție, însă acest fapt demonstrează, că învinuirea se bazează pe presupuneri și relevă totodată ineficiența urmăririi penale.

Nu a fost relevant nici motivul apelului referitor la faptul, că partea vătămată nemijlocit a indicat proveniența leziunilor corporale și anume în urma agresiunii inculpatului, ori în această privință prima instanță corect a indicat la neconcordanța declarațiilor inițiale ale părții vătămate în care nu au fost invocate loviturile asupra sa cu scaunul și de asemenea neconcordanța declarațiilor părții vătămate cu raportul de expertiză și declarațiile expertului, conform cărora în urma loviturii cu scaunul peste cap trebuia să apară consecințe sub formă de urme vizibile de vătămări corporale.

Din cele menționate Colegiul a concluzionat că partea acuzării nu a argumentat cererea de apel, susținerea poziției sale de acuzare și nu motivează dezacordul cu concluziile instanței de fond, nu prezintă careva probe noi, suplimentare în favoarea acuzării, astfel omițând posibilitatea legală de a o mai face, or instanța de judecată după cum prevede art. 24 Cod de procedură penală, *nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau apărării*, deaceia, alte probe decât cele deja enumerate și analizate nu poate prezenta. În conformitate cu prevederile art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală, sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului.

Prin urmare, atât la cercetarea judecătorească în cadrul ședințelor de judecată a instanței de fond, cât și în ședința instanței de apel, vinovăția inculpatului nu a fost dovedită.

5. Împotriva deciziei menționate, procurorul a declarat recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei penale la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului recurentul a invocat că, instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel și vinovăția inculpatului se confirmă prin probele existente la cauză și anume:

- declarațiile părții vătămate Butmalai Ion;
- a martorilor Butmalai Maria, Cigoreanu Gheorghe;
- a expertului Ciorba Constantin;
- raportul de expertiză medico-legală nr. 224/D din 15.02.2010;
- procesul-verbal de verificare la locul infracțiunii;
- procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie;
- procesul-verbal de confruntare între partea vătămată și bănuitul Roșca Dorel;
- registrul de evidență a persoanelor arestate;
- registrul de evidență al scoaterii din celule al persoanelor reținute;
- registrul de evidență a persoanelor deținute în IDP;
- registrul de evidență a convorbirilor cu persoane deținute în IDP;
- registrul evidenței fișelor medicale a persoanelor reținute și arestate în IDP;
- registrul de evidență a adresărilor după ajutor medical persoanelor arestate și deținute în IDP.

Totodată, procurorul-recurent a invocat faptul că, inculpatul fiind achitat, în mod obligatoriu partea vătămată și martorii urmau a fi audiați în ședința instanței de apel, cu toate că acuzatorul de stat a înaintat o cerere prin care instanța de judecată să intervină conform art. 24 alin. (4) Cod de procedură penală, însă cererea dată a fost respinsă.

În urma celor expuse, recurentul consideră că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Asupra recursului declarat careva referințe nu au parvenit.

7. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în baza materialelor din dosar, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

Recurentul a invocat în recursul ordinar ca temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, fără a specifica asupra căror motive anume nu s-a expus instanța de apel, de fapt referindu-se la dezacordul său cu aprecierea probelor.

Colegiul penal reține, că acest temei nu și-a găsit confirmarea în instanța de recurs, mai mult, din conținutul recursului, rezultă că procurorul critică aprecierea probelor și achitarea greșită a inculpatului, or Instanța de apel a verificat legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, iar conținutul deciziei corespunde prevederilor art. 414, 417 Cod de procedură penală, astfel, argumentul expus în recurs este neîntemeiat și se respinge, deoarece soluția criticată este una corectă ce rezultă din cumulul de probe prezentate și anexate la materialele cauzei și respectiv cercetate în ordinea prevăzută de lege, dîndu-li-se aprecierea cuvenită.

În contextul celor expuse, Colegiul penal menționează, că pentru adoptarea soluției sale, instanța de apel a verificat și cercetat probele prezentate de către acuzatorul de stat pe parcursul judecării cauzei penale și enumerate de recurent în recursul declarat, corect ajungînd la concluzia că aceste probe nu demonstrează vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 309¹ alin. (1) Cod penal, cu atît mai mult, din declarațiile martorilor nu se observă o careva ilegalitate săvîrșită anume de Roșca Dorel.

Tot aici, instanța de recurs remarcă că, procurorul nu a prezentat careva probe noi, suplimentare, în favoarea acuzării, iar în conformitate cu prevederile art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală și jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile omului, sarcina probatoriului în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel revine acuzatorului de stat în virtutea funcției lui procesuale (art.51, 53, 320 Cod de procedură penală). Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărîrea *Capcan contra Belgiei* din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în materie penală, problema administrării probelor trebuie să fie abordată prin prisma art. 6 § 2 și e obligatoriu, *inter alia*, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Referitor la argumentul recurentului, precum că partea vătămată și martorii urmau a fi audiați în ședința instanței de apel, Colegiul penal reține, că potrivit procesului verbal al ședinței de judecată în instanța de apel, ultimii în repetate rânduri au fost citați la judecarea apelului, însă nu s-au prezentat, cu atât mai mult, partea vătămată Butmalai Ion a depus cerere prin care a solicitat examinarea apelului în lipsa sa, menținând declarațiile depuse anterior (f.d. 123), iar procurorului, la solicitarea sa, i s-au acordat termene repetate pentru a întreprinde măsuri legale în vederea prezentării în fața instanței a persoanelor solicitate.

În această ordine de idei, Colegiul penal conchide în mod convingător, că partea acuzării în susținerea apelului asupra sentinței de achitare nu a îndeplinit cerințele legii privitor la prezentarea probelor, ce ar servi temei pentru o nouă interpretare a lor de către instanța de apel, or apelul declarat conține descrierea probelor administrate în cadrul cercetării judecătorești, cu interpretarea acestor probe în formă tendențioasă, fără a se referi și la alte circumstanțe ce au importanță pentru cauză și care au fost omise, ca de altfel și în recursul declarat a invocat probele ce aparent indică la vinovăția inculpatului.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel, deoarece corespunde circumstanțelor de fapt ale cauzei, temeiurile invocate de recurent și anume art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu persistă în cauză, iar hotărârea atacată este legală și întemeiată, ceea ce impune soluția inadmisibilității recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Pavel Guțan, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2013, în cauza penală în privința lui Roșca Dorel, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 25 iunie 2014.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Iurie Diaconu